

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Quæstio XXXVI. In Titulum XXXVI. De Religiosis Domibus, Ut Episcopo Sint Subjeczæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

lice subdita, jure per hanc delegato; exempla verò & subiecta Prælati Ordinum; per illos, quibus subsunt, ut dicitur in Clement. *Ascendentes*. 2. h. t. de quo etiam agit Trid. *Sess. 25. de Regul. c. 9.* ubi dicitur, *Monasteria Sanctimonialium, sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subiecta*, etiam sub nomine Capitulorum Sancti Petri, vel Sancti Joannis, vel aliàs quomodocunque nuncupentur, ab Episcopis, tanquam dictæ Sedis delegatis gubernentur, non obstantibus quibuscunque. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, vel ab aliis regularibus reguntur, sub eorum cura & custodia relinquuntur.

3016 Circa hoc decretum *not. 1.* Moniales Sedi Apostolicæ immediatè subiectas ab Episcopo esse gubernandas spirituali gubernio, sed non temporali, refert de-

cisum Armend. in addit. ad recept. legum Navarræ *lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. n. 93.* ubi n. seq. subdit pariter resolutum per hoc decretum, nullam jurisdictionem esse concessam Episcopo in Monasteriis Sedi Apostolicæ immediatè subiectis, nisi in concernentibus spiritualia: in temporalibus verò nihil agere posse; sic Barbosa in dict. *c. 9. n. 3.*

Not. 2. nec Ordinarios, nec Regulares, etiam in Capitulis eorum generalibus, posse deputare Administratores bonorum temporalium Monialium, particulares Religiosos cujuscunque gradus aut præminentia, etiam si Superiores Monasteriorum fuerint, ut refert dec. Salva in *Select. Canon. c. 29. n. 2.*

QUÆSTIO XXXVI. IN TITULUM XXXVI. DE RELIGIOSIS DOMIBUS, UT EPISCOPO SINT SUBJECTÆ.

3017 **H**Oc Titulo duo potissimum in considerationem veniunt; subiectio, quam Religiosa Domus habent relatè ad Episcopum, seu loci Ordinarium, intra cujus Diocesis sunt; & novorum Ordinum institutio. *Not. autem quod Locus religiosus aliter à Legistis, aliter à Canonistis usurpetur.* Nam in *jure civili religiosus locus* est ille, in quo sepultus est aliquis Christianus de voluntate Domini ipsius loci, *L. 2. C. de Relig. & sum. fun.* quasi corpus Christiani locum tangens ideo religiosum efficiat, quia per illum contactum definit esse in dominio alicujus *L. quamquam ff. de aqua pluvi. arc.* sic enim pietas donantis facit pium, & religio sepulti facit locum religiosum: in Jure Canonico *religiosus Locus*, juxta Sylvestr. *V. locus n. 1.* est, qui Authoritate Pontificis deputatur ad talem usum *c. ad hac. de religios. dom.* Hinc juxta Azorium *Tom. III.*

p. 2. l. 3. c. 3. q. 2. Religiosa domus est locus ad pios usus, v. g. ad Hospitalia, Episcopi Authoritate extructus, vel dotatus, vel deputatus. Unde si desit Authoritas Episcopi fundantis, vel dotantis, vel deputantis ad pios usus, nulla domus, nulla adicula, Oratorium, vel alius quilibet locus, Religiosus haberi Jure potest Canonico.

ARTICULUS I.

Qualiter Domus Religiosæ subiectæ sint Episcopo.

3018 **S**upp. 1. si loquamur de domo religiosa proprie, ac strictè, per eam intelligi Monasteria, & Collegia Religiosorum; item Hospitalia, seu Xenodochia, in quibus peregrini, & pauperes, nosocomia, in quibus infirmi, suscipiuntur; & orphanotrophia pro puerorum

rum & puellarum educatione; item Confraternitates, & alia pia loca (nimirum ad pietatis exercitia) instituta Episcopi Authoritate; late autem etiam venire Templi, Ecclesias, & alias Aedes sacras, ad DEI cultum dedicatas, seu consecratas. Unde in quaestione, an Domus sacra, & Domus religiosa in presenti pro invicem accipiantur? *Not.* quod sacer locus secundum Panormit. ad c. *Nemo*, de consec. 2. strictè acceptus, est ille, qui per Episcopum unctione cum oleo sancto consecratur: late acceptus dicitur etiam ille qui per Episcopum benedicitur, vel saltem deputatur ad pios usus; & hoc sensu videntur coincidere in Jure Canonico locus *religiosus*, & *sacer*. Coeterum Oratoria privata non sunt loca sacra, seu Religiosa: quia juxta Gloss. ad Clem. *quia contingit*, de Relig. dom. possunt per aedificatorem in prophanos usus converti; sic Pereyra in Elucidario à n. 1395.

§. I.

An qualibet Domus Religiosa subjecta sit Episcopo?

3019 **Q**uestio procedit de Domo Religiosa non tantum strictè, sed etiam late sumptà, juxta præcedentem num. 32. hoc ipso, quod aliqua Domus religiosa sit intra fines diocesis, aut territorii, quod subest loci illius Ordinario, seu Episcopo, istum habere intentionem, seu præsumptionem potestatis Ordinariæ; ac Episcopalis, fundatam in jure super subjectione, nisi ostendat se ab ejus potestate legitime subtractam, seu exemptam, præscriptione, privilegio, &c. hæc est communis Doctorum; probatur 1. ex 16. q. 7. c. *omnes Basilica*. 10. ibi: *omnes Basilica*, quæ per diversa loca constructæ sunt, vel quotidie construuntur, placuit secundum priorum Canonum regulam, ut in ejus Episcopi potestate consistant, in cujus territorio posita sunt; ubi nota Basilicam juxta Alciatum ad Rub. c. de Sacros. Eccles. apud veteres fuisse locum ampliore, publicum, sub tecto, ubi consilia privata, seu negotiationes, judicia, & arbitria confici solebant. Deinde pro regia, seu domo Regis haberi cœptum:

randem pro templo, quod Regis æterni palatium verè appellatur. Notat Joan. And. in c. *nobis*, de jure patron. *Basilicam* dici templum constructum antequam consecratur: at post consecrationem vocari Ecclesiam, nunc communiter pro templo, vel aede sacra, & Ecclesia supponit, prout etiam accipitur in illo textu.

Probatur 2. ex c. *Cum olim*. 18. de Præscript. ubi cum Episcopus Lucanus apud Sedem Apostolicam, controversiam haberet cum Abbate, & ad fundandam intentionem suam allegaret jus commune, cujus Authoritate universa spiritualia intra diocesim ad ipsum, tanquam Ordinarium spectare censebantur: Abbas autem plura privilegia exemptionis produceret; & aliunde etiam sufficienter ostenderet, quod Monasterium suum super institutionibus, ac destitutionibus Plebani, Clericorum, insuper baptismis, ac pœnitentiis in culpis levioribus, sepultura, decimarum perceptione, ac divinis officiis celebrandis, tam in plebe, quam in Capellis, excommunicationis, & interdicti sententias ferendo, & absolvendo, præscriptione munitum sit: Innocentius III. Abbatem in his, in quibus præscriptionem contra jus Episcopi non probavit, de præstanda illi subjectione condemnavit; in quibus autem de præscriptione docuit, Abbatem à subjectione Episcopi absolvit; & Episcopo super iisdem perpetuum silentium imposuit; & hæc de Ecclesiis secularibus.

De Monasteriis autem, & Ecclesiis Regularium, probatur 1. ex 18. q. 2. c. *Monasteria* 17. ibi: *Monasteria, vel Monachorum disciplina ad eum pertinenti Episcopum, in cujus sunt territorio constituta*, ubi expressè mentio fit etiam de Monasteriorum personis, consequenter ipsis quoque Regularibus, seu Religiosis. Probatur 2. ex c. *cum dilectus* 8. h. t. ibi: *si Abbas in exemptionis probatione defecerit, nec legitima se poterit præscriptione tueri (licet probet se ante prædictas sententias appellasse) nihilominus tamen Monasterium judicis Auriensis Ecclesie subjacere, in cujus est diocesi fundatum*. Similiter eo in probatione appellationis deficiente, *si vobis confiteris de exemptione, vel legitima præscriptione: tam Abbatem,*
quàm

quàm Monasterium ab impetitione Episcopi absolvaris. Ex his juribus deducitur generalis illa regula, quòd jure communi qualibet Monasteria, & Ecclesia alicubi sita ad Episcopos pertineant eo ipso, quòd sunt in diocesi constituta, nisi probetur eas esse exemptas, facit etiam c. De Xenodochiis supra item c. Omnes Basilica 16. q. 7. & c. contra morem, nam jurisdictio Ordinarii per totam diocesim juris præscriptione extendatur, Gail. l. 2. Observ. 62. n. 9. Erasmi à Cochier de jurisd. ordinarii in exemptos, p. 1. q. 8. n. 2.

§. 2.

In quibus consistat hæc Subjectio.

3021 **C**Um ex dictis constet, Monasteria, & Ecclesias tam seculares, quàm regulares, existentes intra diocesim, jure communi subjectas esse Ordinario, seu Episcopo talis loci, quæstio est, ad quæ dicta subjectio se extendat? hæc quæstio resolvitur in c. Constitutus 6. h. t. ubi, cum Episcopus Albanensis contra Abbatem, & fratres Cryptæ in Ecclesia Castri, quod Pauli dicitur, in qua jus patronatus dicto Monasterio recognoscebat, jura Episcopalia pereret, quia sita erat in diocesi Albanensi, & ideo de jure communi ei teneretur respondere in Episcopaliibus; Monasterium autem opponeret, sibi ea jura esse remissa ab ejus Antecessore sub onere certæ pensionis, & se tueri possit legitimâ præscriptione pacificæ possessionis per 40. annos: Pontifex prætensionem Episcopi perpetuum silentium indixit, & Monasterium duntaxat condemnavit ad pensionem persolvendam; quo habetur, quòd Ecclesia sita in diocesi Episcopi, teneatur ei subesse in juribus Episcopaliibus, nisi appareant remissa legitimè.

Idem habetur in c. Cum Venerabilis. 7. eod. ubi, cum Episcopus Sabinensis Ecclesiam S. Angeli affereret ad se tam in spiritualibus quàm in temporalibus pertinere, & pro illis allegaret jus commune, quòd Ecclesias potestati Episcopi in cujus diocesi sunt sitæ, assignat, pro hoc autem publicum instrumentum, in quo continebatur, dictam Ecclesiam Abbati Farbinens. ab. J. Episcopo Sabinensi sub annuâ pensione concessam, sed Abbas proponeret instrumentum prædictum nullius esse fidei propter superlinearem scripturam, & rasuram loco suspecto factam, ubi annotabatur tempus: Pontifex Ecclesiam supradictam Episcopo quidem in spiritualibus (utpote in ejus diocesi constitutam) adjudicavit, illis tantum exceptis, quæ per authentica scripta probarentur esse subtracta, quia verò instrumentum ab Episcopo productum apparebat invalidum, & suspectum, Abbatem & Conventum Farbensem ab impetitione Episcopi quoad temporalia absolvit. Ex his igitur habetur, subjectio- nem istam porrigi, seu extendi ad omnia jura Episcopalia, sic, ut Episcopus in illis omnibus jure prætere- dere possit subjectio- nem in spiritualibus, à quibuslibet Domibus religiosis hoc ipso, quòd intra ipsius Diocesim existant, nisi probent se legitimè exemptas.

Hæc Jura Episcopalia communiter dicuntur consistere in duplici potestate, jurisdictionis, & legis diocesana, cujus utrius vim exposuimus lib. 1. decret. à n. 1286. ubi à n. 1287. ostendimus, Regulares jure communi exemptos esse à lege diocesana Episcopi, non autem à lege jurisdictionis, nisi probent, se etiam ab ista specialiter subtractos præscriptione, vel privilegio. Qualiter autem jurisdictioni Ordinariorum subsint quoad punitionem, si delinquant in loco non exempto? diximus ibid. à n. 1294. ubi etiam exposuimus ea, quæ in hoc moventur ex c. Volentes, de privileg. in 6. & diversis locis Concilii Tridentini, quæ, quia ibi fufius exposita sunt, hic non esse repetenda duximus. Reliqua verò, de approbatione pro audiendis confessionibus; de quarta Episcopali, Cathedrali- co Subsidio charitativo, & similibus, suis locis à nobis dicta sunt.

3022

3023 **P**auca, præterea ex dict. c. constitu- tus, hic annotanda sunt 1. quòd Episcopus Monasterio, vel Ecclesie sibi, cateroquin subjectæ, possit remittere jura Episcopalia, temento tamen sibi censu aliquo ab illis persolvendo, constat ex ipso textu dict. c. ubi cum in tali casu Monasterio opponeretur, talem remissionem ab Episcopo factam continere

simoniacam pravitatem; respondit Pontifex: *non esse insolitum, & novum*, ut, cum Episcopi concesserint Ecclesias piis locis, aliquid sibi reservent in eis, *nominis pensionis*; nimirum in signum praeeritae subjectionis; Suarez *tom. 3. de Relig. lib. de simon. c. 24. n. 37.*

3024 Quæstio tamen ulterius est 1. cui subiecta sit Ecclesia, de qua dubitatur in cuius Diocesi existat? 2. cui subiecta sit Ecclesia unita alteri existenti in alia Diocesi? 3. an Ecclesie, vel Monasteria Regularium mutari possint in Ecclesias seculares? vel Regularium alterius Ordinis? 4. an præsumptio, qua Episcopus jure communi fundatam habet intentionem subjectionis debita ab omnibus Ecclesiis, & Monasteriis in sua Diocesi existentibus, procedat etiam, ut idem habeat Ecclesia Parochialis in ordine ad omnes Ecclesias, Capellas, vel Aedes intra fines Parochie existentes?

3025 Ad 1. R. ex c. *Nunc autem*. i. h. t. quòd, quando aliqua Ecclesia inter duos Episcopatus posita, consecranda est, & dubitatur, quis Episcopus eam debeat consecrare? pro illo definiendum, ad quem incolæ prius, quàm talis Ecclesia fundaretur, pro baptismo confugerunt, & concurrerunt ad consignationem sub annua devotione; ubi per consignationem confirmatio christiatis intelligitur, ut notat Barbosa in dict. c. 1. n. 7. ex Tiraqueo de retract. lign. §. 7. *Gloss. 3. n. 8.* & ratio additur; non enim, inquit ibid. Gregorius, (scribens Victori Archiepiscopo Neapolitano) *terminis hæc (nimirum lex jurisdictionis spiritualis) aut locis convenit definiri, sed ille ad consecrationem vocatur, qui per hunc modum (nimirum collationem istorum Sacramentorum) quem scripsimus, constat debere permitti*; ex quo communiter deducunt DD. quòd jurisdictionis possessio unius actus inducat idem in omnibus, sic Tiraqueus cit. §. 36. *Gloss. 3. n. 13.* & per adaptionem possessionis Ecclesie acquiritur possessio omnium, & quorumcumque bonorum ad Ecclesiam spectantium, & annexorum, per L. *cum hæres ff. de acquirend. possess. sic Abbas in c. Cum super, de causa possess. n. 29.* Nec enim, ut Prælati dicuntur in quasi possessione jurium, in quibus habet intentionem de

jure fundatam, requiritur actus possessionis positivus in quocunque acta; Sed possessio unius actus trahitur ad omnes alios, in quibus alter non reperitur in possessione, ut per Innocent. in c. *dilectus, n. 3. vers. Possessionum*, de Capellis Monach. ubi Hostiens. n. 1. vers. ex prædictis. Joan. Andr. n. 8. & alii.

Ad 2. R. quòd resolutio habeatur 3026 ex c. *Quia Monasterium* 2. h. t. ubi Gregorius Pontifex, scribens Agapio Abbati, quia Monasterium, inquit, quod in fundo Marciano Provinciae Campanie situm est, ita hostilitate faciente, à Congregatione funditus dicitur desolatum, ut ne unus exinde Monachus, qui aliquam illic solitudinem, vel curam debeat adhibere, remanserit: tuo illud Monasterio cum omnibus rebus suis, vel quæ ei competunt actionibus, utile prospeximus unendum, ut res ejus tenendi, vel à detinentibus vendicandi, libera tibi sit, & sine aliqua dubietate licentia. In quod etiam studii tui sit, Monachos deputare, qui illic tempore, quo intervallum de hoste fuerit, & opus DEI celebrare, & decenter debeant servire. Nec aliquà illud præsumas excusatione negligere, quod ideo curæ tuæ, ut solitudinem illic debeas adhibere, committitur. Ipsum autem Monasterium sic tuæ nos ordinationi commisisse cognoscas, ut tamen jurisdictionem illic, non Episcopus Surrentinus, in cuius civitate Monasterium tuum est, sed Nucerninus, cujus est Diocesis, habeat; Nam sic hujus loci Ordinationem disponimus, ut tamen jura sua singulis Episcopis inviolata servemus; sic enim habetur in integra lectione apud Gonzalez, qui n. 2. notat, certum esse, Summum Ecclesie Præfulem posse unire Ecclesiam unius Diocesis Ecclesie, seu Monasterio alterius Episcopatus, & per hanc unionem omnia jura competentia priori Ecclesie transire in Monasterium, cui unita est; quia accessorium naturam sequitur sui principalis, c. *recolentes*, de statu Monach. docent Gonzalez in regul. 8. cancell. Moneta de commut. cap. 12. q. 1. sic tamen ut jurisdictio illius Ecclesie unitæ remaneat penes proprium Episcopum, ut ita sua jura singulis inviolata serventur: quare in præsentia Gre.

Gregorius docuit, per unionem, à se factam, non violare jura prioris Episcopi. Porro ex cit. c. *quia Monasterium* habetur, non obstante unione, Ecclesiam unitam manere subjectam Episcopo, in cujus Dioecesi ea sita est; quia per concessionem gratiæ, uni factam, Pontifex non intendit derogare juri alterius, nisi contrarium exprimat; hoc tamen videtur intelligendum juxta dicta supra, si unio non sit accessorie facta Ecclesiæ, vel loco exempto; quo sensu etiam videtur accipiendum, quod tradit Pirhing *h. t. n. 6.* dicens, Ecclesiam sitam in Dioecesi Episcopi, subjecta est eidem, & tenetur præstare omnia jura Episcopalia, etiamsi ea jure incorporationis possideantur à quibuscunque Religiosis.

3027 Ad 3. R. ex c. *Inter quatuor. 5.* ubi præscribitur, quòd, quamdiu Monasteria per Regulares ordinata manere possint, non sunt ad sæculares Clericos transferenda: sed si Regulares defuerint, adeoque in eorum defectum, in Monasteriis Clerici sæculares ordinari, sive constitui possint; & ideo in c. *Relatum. 7.* Ne Clerici, vel Monachi, in hac re præscribitur, ut hic Ordo in ejusmodi casu servetur. 1. Ut ab Episcopo Ordinatio, & Reformatio fiat per Religiosos ejusdem Monasterii; Secundò, in eorum defectum evocandi sint Religiosi strictioris observantiæ, ex aliis Monasteriis ejusdem Ordinis; Tertio, si nec illi haberi possint, Reformatio Monasterii fieri debet per Religiosos alterius Ordinis; Quarto, demum, si per Regulares Reformatio Monasterii institui non possit, tum sæculares Clerici in locum eorum sufficendi, & ibi collocandi sint; quia necessitas non habet legem, Gloss. in cit. c. *Inter, V. per Regulares, h. t.*

3028 Quæres, an in casu, quo in aliquo Monasterio Regulares seculariter vivunt & sunt incorrigibiles, aut à moribus Regularis vitæ discedunt; præsertim prolabentes in hæresim, & deficientes à Religione, tali Monasterio provideri debet per alios, qui in tali Ecclesia divina peragant, ordo præscriptus in dict. c. *Inter, & c. Relatum*, etiam observandus sit ab ipso summo Pontifice, ut non possit

validè, ac licitè, in eo instituere Regulares alterius ordinis, vel etiam Clericos sæculares? R. negativè; nam ille ordo in ejusmodi provisionibus præscriptus est solis Episcopis locorum Ordinariis, & Prælati Papæ inferioribus, ut liquet ex c. *inter 5. h. t.* quod continet textum ab Innocentio III. datum Patriarchæ Constantinopolitano, & c. *Relatum 7.* ab Alexandro III. ad Episcopum Exonensem; & ratio est, quia in tali casu rectius observatur etiam fundatorum intentio, quando, judicio Ecclesiæ speratur per alios, melius promovendus DEI cultus, & animarum salus, aliàs nec possent Summi Pontifices extinguere Monasteria, imò & integrum Ordinem juxta id causâ exigente.

Ad 4. R. negativè, de quo jam diximus *lib. 1. à n. 1288.* Nam omnes textus, in quibus fundatur hæc Ecclesiarum, & Monasteriorum in jure communi subjeçtio relatè ad Episcopum, seu Ordinarium loci, loquuntur *de Episcopo*, ac potestate jurisdictionis Episcopalis, juribusque Episcopalibus; at nihil horum est in *Parochiis*, relatè ad Ecclesias inter fines Parochiæ; ut ostendimus cit. loco, nullam enim jurisdictionem fori externi habet Parochus, vi juris Parochialis, at hanc supponit illa subjeçtio; alias enim non exigeretur exemptio in illis, qui talem subjeçtionem relatè ad Ordinarios locorum jure speciali præscriptionis, aut privilegii, recusant; ergo. Ex quo ulterius habetur, quòd, cum Episcopus in exemptos prætendit jurisdictionem *ordinariam*, & inde debitam subjeçtionem, eò quòd intentionem suam habeat *fundatam in jure communi*; & exemptus opponit exceptionem suæ exemptionis, virtute præscriptionis legitimæ, vel privilegii, eamque legitimè doceat, vel aliunde notoria sit, juri communi præsumptis pro Episcopo, ac ejus intentioni non sit locus; quia talis præsumptio, *vi juris communis*, pro intentione Episcopi, non est absoluta, sed solum conditionata, nimirum *nisi constet de exemptione*, ejusmodi enim exceptio aequè fundamentum habet in jure communi, ut constat ex juribus à nobis allatis.

ARTICULUS II.

*Qualiter Hospitalia, & alia loca pia,
subiecta sine locorum Or-
dinariis?*

3030 **D**E hac questione extat c. *Xenodochiis* 3. h. t. ubi dicitur, de Xenodochiis, & aliis similibus locis, *ut per sollicitudinem Episcoporum, in quorum diocesi existunt, ad easdem utilitates, quibus constituta sunt, ordinentur*, hoc c. in lectione integra, prout refertur à Gonzalez h. t. ad c. 3. n. 1. sic habet: per sollicitudinem Episcoporum, quorum dioceses existunt Xenodochia, Procotrophia, Nosocomia, Orphanotrophia, Eremocomia, & Monasteria, tam Monachorum, quam Sanctimonialium, ad easdem utilitates, quibus constituta sunt, ordinentur, &c. qualiter DEO vacantes, inopiâ, vel necessitatibus nullatenus occupentur, sed omni expulsâ curâ, puris in DEI servitio valeant mentibus permanere. Eundem Canonem postea innovavit Leo IV. in Synodo Romana *Can. 23.* unde constat, compilatores huius textus Summarium illud Canonis de Xenodochiis, & aliis similibus locis, pro Canone compilasse, & statim apposuisse priora verba ipsius Canonis, satis immutata, ut brevitati confulerent; ita Gonzalez loc. cit.

3031 Pro explicat. *not. 1.* textum istum de iure communi procedere solum de Hospitalibus, & piis locis, Authoritate Episcopi erectis; ubi tamen excipiuntur 1. hospitalia, & loca pia, quantumvis religiosa, (quæ nimirum Episcopi Authoritate sunt erecta) si ea non ad Ordinarios locorum, sed alios pertineant iure speciali, puta privilegio Sedis Apostolicæ, vel præscriptione 40. annorum, aut conventionem, vel statuto apposito in prima ejus fundatione cum consensu Ordinarii, ut habetur in Clement. *Quia contingit.* 2. h. t. ibi: *Nos incuriam, & abusum huiusmodi desistentes*, hoc sacro Concilio approbante sancimus: ut ii: ad quos id de iure, vel statuto in ipsorum fundatione locorum apposito, aut ex consuetudine prescripta legitime vel privilegio Sedis

Apostolicæ pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformare, &c. Excipiuntur 2. Hospitalia, & alia pia loca, quæ sub immediata Regum protectione existunt; hæc enim ab Episcopo visitari non possunt, sine eorum licentia, juxta Concil. Trident. *Sess. 22. de reform. c. 8.*

Textus Concilii loc. cit. sic habet: Episcopi, etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus à jure concessis, omnium piarum dispositionum, tam in ultima voluntate, quam inter vivos, sint executores; habeant jus visitandi hospitalia, collegia quæcunque, ac confraternitates Laicorum, etiam quas scholas, sive quocunque alio nomine vocant, *non tamen, quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia*: elemosynas Montis pietatis, sive Charitatis, & pia loca omnia, quomodocunque nuncupentur, etiam prædictorum locorum cura ad Laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis privilegio sint munita, ac omnia quæ ad DEI cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos, instituta sunt, ipsi ex officio, juxta factorum Canonum statuta, cognoscant, & exequantur, non obstantibus quacunque consuetudine etiam immemorabili, privilegio, aut statuto.

Excipiuntur. 3. hospitalia, & alia 3033 loca pia, sine Authoritate Episcopi, edificata, seu instituta, hæc enim non subsunt visitationi Episcopi diocesani, quia non sunt loca religiosa, seu Ecclesiastica, quæ porro jure communi statuta sunt circa subjectionem ejusmodi locorum relatè ad Episcopos, procedunt de his, quæ loca religiosa sunt, ut colligitur ex c. *ad hæc. 4. b. t. Not.* tamen, esto hæc pia loca non subsunt locorum Ordinariis, etiam quoad visitationem, sed ipsis Fundatoribus, vel Administratoribus constitutis ab eis, *Fundatore Superstite*, eo tamen mortuo, pertinere ad sollicitudinem Episcopi, ut quæ in ejusmodi locorum utilitatem, & conservationem necessaria sunt, à posteris rite fiant, ac executioni dentur; cum sint loca pia, nimirum fundata causâ pietatis, & misericordiæ; sic Abbas in cit. c. *Xenodochia*

ebis 3. n. 3. Fagnan. in c. Ad hac 4. h. t. idem etiam statuente jure civili in Authent. de Eccles. titul. collat. 9. §. si quis autem. dices: has exceptiones esse contra Decretum Tridentini, quod Episcopis, tanquam delegatis Papæ, tribuit jus visitandi omnia Hospitalia, & loca pia etiam exempta, licet eorum cura pertineat ad Laicos; Deinde juxta idem Concilium ead. Sess. c. 9. Episcopus, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus, ab Administratoribus Hospitalium, & aliorum piorum locorum, esto erecta sint sine Autoritate Episcopi, potest rationes exigere; igitur eadem etiam visitare. *Idem ad 1. textum illum habere clausulam istam: in casibus à jure concessis, & juxta sacrorum Canonum statuta;* non igitur in casibus à jure ipso à tali subjectione exceptis, tales autem sunt casus positi in factis exceptionibus. Ad 2. *Re.* ab his, quæ ibi dicuntur c. 9. nullum fieri argumentum ad ea, quæ dicta sunt c. 8. illud enim habet aliam clausulam, quam istud; & ideo c. 9. habet locum in casibus etiam jure non permissis; secus, c. 8. Cæterum, quæ pertineant ad munus eorum, quibus officium, seu administratio Hospitalium committitur, habentur in Clement. 2. h. t.

ARTICULUS III.

De novorum Ordinum Religiosorum Institutione.

3034 **D**E hac materia jam superius pleraque diximus in præcedentibus; quibus adde 1. constitutionem contentam c. fin. h. t. ibi: ne nimia religionum diversitas, gravem in Ecclesiam DEI confusionem inducat, firmiter prohibemus, ne quis de cætero novam religionem inveniat: sed quicumque ad religionem converti voluerit, unam de approbatis assumat. Similiter, qui voluerit religiosam domum de novo fundare, regulam, & institutionem accipiat de approbatis.

3035 **A**lteram in c. unico, eod. in 6. ibi: Religionum diversitatem nimiam (ne confusionem induceret) generale Concilium consulta prohibitionem vetavit. Sed quia non solum importuna petentium inhiatio illarum postmodum multiplicatio.

Tom. III.

nem exorsit, verum etiam aliquorum præsumptuosa temeritas diversorum Ordinum, præcipue mendicantium, (quorum nondum approbationis meruere principium) effrenatam quasi multitudinem adinvenit: *reperit à constitutione districtius inhibentes, ne aliquis de cætero novum ordinem, aut religionem adinveniat, vel habitum novæ religionis assumat.* Cunctas affatim religiones & Ordines mendicantes post dictum Concilium adinventas, qui nullam confirmationem Sedis Apostolicæ meruerunt, perpetuæ prohibitioni subjicimus, & quatenus processerant, revocamus.

Deinde Clement. 1. eod. habetur, 3036 Mulieres statum Beguinarum sectantes, & de novo assumentes; ac Religiosos in hoc dantes consilium vel favorem, ipso facto esse excommunicatos: statum tamen pœnitentialis per hoc non interdicti, secundum Paulum.

Tertio Joannis XXII. Extravag. Sancta Romana, eod. habetur, sectam, seu Religionem Fratricellorum sine Beguinarum, qui se dicebant de tertio Ordine beati Francisci, cassari: quoniam inter cæteros errores Ecclesiastica Sacramenta despiciabant. Et sub poena excommunicationis omnibus injungitur, ut nulli de cætero talem ritum assumant: & ne Episcopi ipsam concedere præsumant.

Demum in Extravag. Ratio recta, eodem, inter omnes mitius aliquid disponitur, nimirum, licet Beguinarum status sit propter multas rationes per Clementem V. reprobatus; permitti tamen mulieribus fide dignis, quæ nec sunt culpabiles, nec suspectæ, sub habitu Beguinarum vivere, nec esse tales per Ordinarios molestandas.

Circa istas constitutiones not. 1. in 3037 stitutionem novæ Religionis, sine Autoritate Sedis Apostolicæ, non modò esse illicitam, sed etiam invalidam, ejusque sectatores nullatenus esse veros Religiosos; sic Gloss. in cit. c. Unicum V. professionem, & tradit Suarez cit. l. 2. c. 16. à n. 2. id, quod etiam colligitur ex Clement. unica, de voto, in 6. ubi, cum quæreretur, quodnam votum castitatis Religiosum vim habeat titulo solennitatis dirimendi matrimonium? respondetur, illud, quod emissum est in Religione per Se-

Trrr

dem

dem Apostolicam approbata, igitur qui tale votum non habet, non est Religiosus, ejus Religionis, ubi professio fit per *vota solennia*; Sed nec est Religiosus ejus Religionis, ubi quis fit verè Religiosus per sola vota simplicia, cum id jure Ecclesiastico habeat sola JESU Societas; ergo.

Not. 2. non solum institutionem novæ Religionis, sed etiam Ordinis, sine Autoritate Sedis Apostolicæ irritam esse; nam c. *unicum* h. t. in 6. (de quo supra) expressè loquitur de utroque ibi: *ne aliquis de cætero novum Ordinem, aut religionem adinveniat, vel habitum novæ religionis assumat*, per *Ordinem* autem hic intelliguntur omnes Congregationes virorum, ac mulierum, quæ in communi sub certa regula, ritu, aut habitu, sine Sedis Apostolicæ licentia, seu approbatione, devotionis, seu pietatis causâ vivunt: licet tria vota substantialia Reli-

gionis non ediderint, adeoque propriè Religiosi non sint; sic Abbas in c. 2. *foro* competent. n. 11. Felinus c. *Ecclesia*. 10. *de Constit. n. 1.* & Suarez. *cit. c. 16. n. 22.* de quo etiam videri potest Constitutio Urbani VIII. editâ Anno 1630. ubi reprobatur Congregationem quarundam mulierum in communi viventium, ac institutum Societatis JESU, amulari volentium, ac Jesuitas se compellantium.

Cæterum, ut retulimus n. 3036. à 3038 Joanne XXII. permillum fuit, ut mulieres honestæ, quæ non sunt culpabiles, nec suspectæ, in suis, vel parentum, vel conductitiis domibus, simul habitent sub habitu Beguinarum, obediens Ordinariis locorum, & Parochis, ac viventes sine scandalo, & errore, nec debeant tales ab Ordinariis molestari, ideo hujusmodi scemina sub prohibitione in Clem. 1. h. t. non sunt comprehensa: cit. Extravag. *Ratio*, §. *Verum quia*.

QUÆSTIO XXXVII

IN TITULUM XXXVII.

DE CAPELLIS MONACHORUM, ET ALIORUM RELIGIOSORUM.

3039 **N**omine *Capella* Jure Canonico interdum significatur Altare, aliquando autem Oratorium, sive sacra ædícula à templo adjuncta, vel ipsi templo annexa, ligneis cancellis clausa, unum vel plura Altaria continens, ut notat Azor p. 2. l. 3. c. 8. g. 2. quandoque autem qualibet Ecclesia plebanalis, seu Parochialis, per se & seorsim existens, modò non sit Collegiata: & hoc postremo modo præfenti titulo sumitur *Capella*, à qua nomen habet *Capellania*, ut autem intelligatur, an *Capellania* sit beneficium Ecclesiasticum? notat Suarez de horis Canonicis c. 4. duplicem esse *Capellania*; alteram *col-*

lativam, quæ Autoritate Episcopi erigitur, etiam si ex bonis Laicis dotetur, & penes Laicum Patronum jus præsentandi maneat: alteram *non collativam*, quæ à Patrono Laico conceditur, sine collatione Prælati: v. g. quando Laicus relinquit sua bona cum hoc onere, ut certa quædam pensio quotannis alicui Clerico detur ad tot Missas celebrandas. Hæc posterior, neque beneficium est, neque inducit obligationem recitandi officium Canonicum. Prior (inquit Sebast. Casar in Hierar. Eccles. Diss. 14. §. 3. n. 1.) verè beneficium erit, si Autoritate Prælati ita fuerit instituta, ut eam obtinens in perpetuum intinletur: *le-*
cus,